



MYNDIR: PRIVAT

Stállemmurinn leggur seg líðandi og vit smoyggja okkum ígjøgnum trongu slokuna niðan í býin, sum tilvildarlaga gjørdist mín føðibýur. Ómetaliga vakur, og tey sum búleikast her gloyma ikki søguna, tey hava fingið ein europeiskan heiður fyri at hava varðveitt býin betri enn tey flestu. Tað er so smátt farið at skýma, og leigaðu húsini í miðjum Marstal standa og biða okkum. Ein fryntlig kona kemur við lyklunum, og nú gerst lítið meira enn at fáa viðførið inn á skápsrøurnar. Møðin hevur máað burturav megini, og tyngdin flytur okkum skjótt út á villar dreymanna víddir.

Danir eru stundisliga á fótum, í hvussu er teir sum ætla sær í kirkju ein sunnumorgun. Kl. 10 brestir kúlvurin í klokkuna, og nú situr man undir tróðrinum í hesum heilaga húsi, har H. N. Krarup-Hansen, sóknarprestur í sóknini í ein mansaldur, lat nakrar danskar dropar av vatni úr hvíta skírnarfuntinum á enni, fyri at lima meg inn í hina heilagu sferu Hansara, sum stjórnar øllum lutum oman av bláloftum. Gamalt var ikki at fara av oyggj við einum ódoyptum barni. Fáar dagar eftir hendan 22. januar 1956 sá eg mítt veruliga móðurland á fyrsta

sinni, tá ið vit komu skúmandi inn á Havnarvág við Tjaldrinum. Annars er Marstal kirkja helst hin einasta á okkara leiðum, sum eigur tveir skírnarfuntar, ein hvítan og ein svartan. Nú royna teir at káva útyvir tað, men sannleikin er helst, at børn úr hjúnaløgum vóru skírd við hin hvíta funtin ímeðan børn hjá ógiftum pørum ella einligum mammum máttu líða tortin at fáa vælsignilsið úr svarta funtinum. Eftir altargongdina fór hvør til sítt, her ráða fornar siðvenjur, í mun til aðrar staðir í hesum fjølbrigdaða landi. Meira um tað seinri.

Sólin skein oman og niðan í samfullar 14 dagar. Ikki skýggj á lofti og hitin kjálkaðist upp ímóti fjórðingshundrad stigum, og tá ber alt til. Mest umráðandi er at spennast frá dagligu arbeiðsrútmuni, at skifta taktina, tá ið frítíð er. Seta ferðina niður, bara fylgja áhuga og forvitni. Leggja allar dagligar ábyrgdir niður eina løtu. Hevur tú verið tengdur at maritimum umhvørvi dastið av lívinum, so er hendan oyggin og serliga Marstal ein funnin fressur. Tað rýkur av sjógvi, og sjálvt bannararnir omanfyri tey keypshugaðu í gongugøtuni eru prýddir við signalfleggum. Hetta er sjóvinnubýurin burturav. Søgan er

øgilig og hon er í óvanliga stóran mun eyðmerkt á kenda sjósavninum niðri við havnalagið. Nógv skip og bátar eru smíðað fram við sjóvarmálanum, og teir siga, at ta einu tíðina vóru 13-14 skipa- og bátasmiðjur í býnum. Turrdokkin, sum framvegis er í sving, er týskur arvur, komin eftir stríðsárini sum krígsendurgjald. Flestu føroyingar bera kenslu á Marstal umvegis hin gitna Navigatiónsskúlan, har eisini nógvir føroyingar hava nomið sær hægstu nautisku útbúgving. Pápi mín gekk her í 54, 55 og nakað inn í 56. Myndugleikarnir inni á meginlandinum, í Keypmannahavn, hava tíðum hótt við at taka skúlan av, snúningsásina í býnum, men tað miseydnaðist á hvørjum sinni, og nú er hann mest framkomni skúlin í landinum og tann eini av tveimum. Hin er í Svendborg. Fyri okkum er tað serligt, at tveir føroyingar hava verið stjórar á skúlanum, Fischer Heinesen og Dánjal Jákup Joensen, sum seinri gjørdust stjórar í ávikavíst Klaksvík og í Havn.

Annars er ikki trupult at fáa tíðina at ganga her um leiðir. Ein dagin lögdu vit á hjólhestum á leiðina ímillum Marstal og Ærøskøbing og aftur. Onkursvegna

høvdu vit misskilt landafrøðiliga kortið og endaðu úti á akrinum, har nøkur hópin vill ungneyst í eini frumskóg hóreiggjaðu sær sum um heimurin skuldi bresta fyri eygum teirra. Treystliga royndi man sum frægast at traðka á pedalarnar í hesum síða grasinum, og bráðliga hoyrdist eitt hvølt kvinnuljóð í kjalarslóðini, og eg ívaðist ikki í, at ein mannúlvur hevði læst kjaftin um øklaknútin á konuni, sum av øllum alvi kýtti seg á hesi vilstu slóð. Helst var tað bara ein skinnfluga, sum hevði havt hug á henni, ella bara hevði fløkt seg í flákrandi hárið - og umsiður komu vit út ímóti sævarmálanum aftur. Tað kitlaði ikki sørt í slitnu knøunum eftir at hava traðkað einar 28 kilometrar av sær hendan dagin.

Tað tykiskt sera umráðandi fyri fólkið á oynni, at tey í mest møguligan mun eru sjálvbjargin. Við føði og orku, tú rennir teg í hesar sólballarnar allar staðir, og nú verða teir lagdir á mest sum hvørja tekju eisini. Vit akaðu nakrar ferðir ímillum høvuðsbýirnar syðri á, men neyðugt er eisini at taka land norðanfyri. Á endanum stendur hesin gigantiski vitin, sum sigst vera gjørdur so trivaligur fyri at fólkið í Slesvík-Holstein kundi síggja eina ►